

MARGRABIA (94) *sb m*

margrabia (87), **markrabilia** *LibLeg* (7).

mar- (73), mâr- (3); mar-: mâr- *BielKron* (53:2), *KlonKr* (2:1); -gra- (73), -grâ- (3); -gra-: -grâ- *BielKron* (53:2), *SkarŻyw* (1:1); *końcowe a jasne (w tym 1 r. błędne znakowanie)*.

sg *N* margrabia (27). ◇ *G* margrabie (13). ◇ *D* margrabi (16). ◇ *A* margrabię (10) [*w tym*: -a (1), -e (1)]. ◇ *G* margrabie *a*. *A* margrabię (2). ◇ *I* margrabią (5). ◇ *L* margrabi (1). ◇ *pl N* margrabiowie (6). ◇ *G* margrabi(o)w (8). ◇ *D* margrabi(o)m (2), margrabiām (1) *BielKron* (2:1). ◇ *A* margrabie (2). ◇ *I* margrabiami (1).

Sł stp notuje, Cn s.v. margraf, Linde XVI i XVIII w.

1. *Zarządzający margrabstwem, czyli marchią, sprawujący w nim władzę administracyjną i wojskową; marchio Murm, Mymer¹, BartBydż, Cn; praeses limitaneus Cn (93): Murm 174; Mymer¹ 11; BartBydż 87; A thak przereczony poźel nałch bandzie zandal ymyenyem nałzym pana Markrabye aby thego themv Miłtrzowy czynycz vyanczey zakazał *LibLeg* 7/69, 7/68v, 69, 69v [3 r.]; *BielKron* 188v, [332²]v [3 r.], 363 [2 r.], 368 (17); *StryjWjz* B; Márgrábiowie Pomorfką ziemię pośiadáli *KochProp* 8; NOTESZ y Wártá, áby było wolné przefzćić ípuftóm, z Márgrábią y Pomorzkiémi książęty tráktowác *SarnStat* 517, 601, 1089; Przez zazdrościwe Margrábie złe Pány, W Rogoznie [*Przemysł*] zábit zdráđą, náíáchány. *KlonKr* D4v, wstęp A3v.*

*W połączeniu z imieniem lub nazwiskiem [w tym: imię + margrabia (12), margrabia + imię i (lub) nazwisko (2)] (14): Naprod [!] poźel nałf Mikolay Nypfzycz poźdrovy y nawyedzi ymyenyem nałzym pana Iana Markrabya *LibLeg* 7/68v; *LibMal* 1553/176, 177v; *BielKron* 233, 324, 363, 370, 378, 415v; *SkarŻyw* 573; *StryjKron* 472; *ActReg* 154; CO fie priwatnych przywileiów Inflantfkich obywatelów dotycze. Wfzyłtkie które od Arcybiskupów/ Biskupów/ y Miłtrzów nádáne íą/ áż do Gwilhelmá Márgrábie Arcybiskupá Ryfkiégo vtwiérdzamy. *SarnStat* 1206; *KlonKr* E3.*

*W połączeniu z nazwą miejscową lub przymiotnikiem od tej nazwy [w tym: ai (35), z+G (tylko: z Brandenburgu) (8); dodatkowo z imieniem (28); margrabia + określenie (39), określenie + margrabia (4)] (43): *MetrKor* 34/287v, 288 [2 r.], 37/1, 1v [2 r.]; Zábit Henryk Márgrábiá Moráwłki *BielKron* 360v; Widząc Miłtrz Prufki iż nie mogł odzierżec częgo chćiał/ vćiekl fie do Márgrábiow z Brándeburgu *BielKron* 370, 175v, 188v, 193v, 226v, 228v (28); Grubin Klutz. Przisłucha teras íáľno óświeconemu/ á práwie íwiętobliwemu Pánu á Pánu Woiciechowi/ z Láłki Bożey Márgrabi Brándęburfkiemu/ Xiążęćiu Prufkiemu *KwiatOpis* [C]2v; *BiałKaz* K3; *StryjKron* 406, 432, 472 [2 r.], 727, 767; *Paprup* B3v.*

W charakterystycznych połączeniach: margrabia brande(m)bur(g)ski (z Bra(n)deburgu(-a)) (34), morawski (9), pomazan, wybran, zabit, zazdrosny; pan margrabia (15); brat margrabi(e) (margrabiow), cora, odpowiedź, opiekun, państwo, syn; do margrabiow zapis; do margrabi(e) (margrabiow) pisać, przystać, uciec się; od margrabiow obskoczon, wziąć, zabit; kupić u margrabi(ow), sprawować, szukać; margrabi(om) dać (dan) (6), odpowiadać (4), podać się, sprzedać, przysłuchać; mówić przeciw margrabi, wyprawić się; przystać ku margrabiom; nawiedzić margrabię, posłać (3), prosić, przełożyć [nad kim], wziąć na pomoc; na margrabię powstać; margrabią liczyć się, uczynion; posłać z margrabią, traktować; przy margrabi stać.

2. Tytuł arystokratyczny w Europie zachodniej, w hierarchii następujący po książęcym (9) : brát iego łůżył v Fránčířká Sforcyego kfiążęćiá Medyolánřkiego/ [...] gdy řie mu póřzczeřciło zořtał Márgrábią/ zebrał wielkie pieniądze *BielKron* 239, 239 [2 r.].

W połączeniu z nazwiskiem (5): [*Panowie i książęta ziemie hiszpańskiej są ci*] K. de Mediná celi/ K. de Mediná Sidonie [...]. Theż Márgrábiowie/ de Orifstan/ de Gotiano/ de Villená/ de Ařtorgá *BielKron* 279v, 279v [4 r.].

W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy miejscowej (1): Pořłał do nich Kánclerzá Czeřkiego Płáwenřkiego Márgrábię *BielKron* 237.

Synonim: 1. marchijo.

Cf **MARGRAB**, **MARGRAF**

AL